

ROMÁNIA ÉS AZ UTÓDÁLLAMOK
EGYETLEN MAGYARNYELVÜ KÉPES
GYERMEK LAPJA

Cimbora

K-SÁVELY-D
Megjelenik havonta 3-szor minden hó 10, 20 és 30. án

FŐSZERKESZTŐ:
BENEDEK ELEK

TARTALÓM JEGYZÉK:

Heltai Jenő: Két régi arckép.
Gál Lajosné: A sárkányvadászok.

Deák Berta: Halottak napján.
Tamás érdeklődik. (Beszélgetés a jobbágyokról I.)

E-ó: Rőf-rőf és Iá.

Bartha István: A róka, a medve és a szegényember.

Elek nagyapó: Hogyan fogott tolvajt Könyvmoly dr. ur?

Patáky B. József: A jóslat.

44 nap alatt a föld körül.

A kagyló meséje.

Mi ujság?

Károlyi Lajos: Kirándulás.

Elek nagyapó üzenetei.

Fejtörő.

A Cimbora könyvvására.

1928. NOVEMBER 10

szám

KÉT RÉGI ARCKÉP

Irta: Heltai Jenő.

Két régi arckép a falon
Fakó arany-keretben:
Édesapám, édesanyám,
Két ember, akit szerettem.

Apám a ripszdiványon ül,
Lábát keresztbe rakja,
Fiatal vállán megfeszül
Uj régimódi frakkja.

Ujján nehéz pecsétgyűrű,
Kezében borostyán-szipka,
De gond borong a homlokán,
És sok bús éjszaka tilka.

Karosszékében ül anyám,
Ott nyugszik karja a karfán,
Szeme sötét és szomorú,
Az arca, az arca halvány.

Fehér kezében végzetes
Kis patyolat-zsebkendő...
Mindig köhécselt, Istenem,
Oly gyöngye volt, oly esendő.

Ruháján csipke, brüsszeli,
És széles fodor az aljon,
Nyakában bársonyszalagon
Opális arany-medaljon.

És belevésve két betű,
Két betű és az évszám,
Két régi arckép a falon
Oly szomorúan néz rám.

Igy ült apám, így ült anyám
Ezernyolcszázhetvenötben,
Akkor négy éves voltam én,
Elszálltak az évek fölöttem!

Anyám régóta kint pihen
A régi temetőben,
Az ujjban nyugszik az apám,
Nem tudják, mi lett belőlem.

Két messzi, messzi temető
És közte vásár és város,
Egymástól messze két régi sír
És mégis oly közel egymáshoz.

Két régi élet, régi arc.
Fakó aranykeretben,
Két ember, aki szeretett,
Két ember, akit szerettem.

Üveg alatt sárgult papír,
Elnézem megbüvölten,
Két régi arckép a falon,
Nem sok, amit örököltem.

Nem sok, de megvan, ép ma is
Csipkéje a ruhának,
A gyűrű, a szipka és a gond
A medaljon és a bánat.

(Budapest.)

A SÁRKÁNY VADÁSZOK

Irta: Gál Lajosné.

Kis falu terült el a nagy sziklás erdő tövében. A kis falunak egyetlen hosszú utcáján három fiú megy egymást átölelve s közben úgy sípolnak kis fűzfásipjukon, mintha megvolnának fogadva.

Jancsi, Tamás és Tóbiás a három jó barát, kik együtt szoktak kóborolni a hegyek között, ahol felmásznak a legmagasabb fára és elszedik a szegény madaraktól tojásaikat és kikelt fiókáikat.

Hiába mondja a tanító bácsi, hogy az vétek, ők nem hajlanak a jó szóra.

Most is azért mennek, mert felfedeztek egy fa tetején valami fészket, úgy hallották, hogy

egy óriási ragadozó madár uralkodik ott a magas sziklák felett, de eddig nem merték megközelíteni, mert nem voltak felszerelve a fészekrabláshoz, de most kötelet is visznek, hogy ha lecsúszik, az ne engedje a sziklamélységbe zuhanni.

Szüleik nem is sejtik, mibe sántikálnak a fiúk, csak úgy ésenték el a kötelet az istállóból.

Jó időbe telt, amíg az erdőbe érkeztek, de közben annyit meséltek saját hőstetteikről, hogy nem unták meg a hosszú utat.

— Tudod, Tóbiás, szolt Jancsi, hogy én még sárkányt is mernék fogni?

— Hiszen, sárkány nincs, csak a mesében.

vágott szavába Tamás, ne hetvenkedj hát ilyenekkel.

— Már pedig ez igaz, állította Jancsi. Egyszer már találkoztam egygyel. Tüzet okádott és ha félre nem ugrom előle, ma nem volnék itt veletek. De elbujtam egy bokor mellé és meglesstem, hol tanyázik. Hát, biz'a barlangba bujt be. Ha akarjátok, azt is megmutatom, melyikbe.

A fiuk kezdtek htelt adni Jancsi szavainak és úgy hallgatták, hogy még a szájuk is tátva maradt.

— Akkor hagyjuk el a madarat, indítványozta Tóbiás és menjünk sárkánylesre.

— De mivel fogjuk megölni? kérdezte aggodalmasan Tamás.

— Nálunk vannak a parittyák, nyugtatta meg Jancsi. Ha kilőjjük a szemét, semmit sem fog látni és megkötjük a kötéllel.

— Így már jó lesz, hagyta helyben Tamás a tervet és a nagy izgalomtól kipirult mindhárom fiu arca.

— Milyen nagyszerű lesz, ha megtudják a faluban, hogy sárkányt fogtunk, sóhajtotta Jancsi, ki megfélekedett, hogy ő csak hazudta az egész sárkánykalandot. Kezdte hinni, hogy valóban találkozott egyszer a tűzokádó szörnyeteggel.

Sietve, nagyokat lépegetve mentek mind beljebb és beljebb az erdőbe, aztán egy sziklánál Jancsi hirtelen megállt.

— Itt a barlang!

A fiuk egy kicsit meghököltek: mégsem jó érzés olyan közel lenni a sárkányhoz.

Óvatosan, lehetőleg kevés zajjal lopóztak közelebb, amikor Tóbiás könyökön lökte Jancsit.

— Nézd! Most is okádja a tüzet.

Tényleg a barlang belsejéből tűzvilág látszott és a fiuk remegve bujtak közelebb egymáshoz.

— Látom, Jancsi, hogy te is félsz, suttogetta Tamás. Mégsem igaz, hogy sárkányt is mernél fogni.

— Dehogyan nem! Hősködött Jancsi, kinek arca fehér volt a nagy ijedtségtől.

A barlangból különös hangok hallatszottak, nagy hortyogás, szuszogás.

A fiuk csak néztek egymásra szorongva.

— Hol a parittyá? kérdezte Jancsi halkán és Tóbiás néma bámulattal nyújtotta át a gyilkos szerszámot.

Kicsit reszketett a keze, de megemberelte magát és belélt a barlangba. A kő, úgy látszik, nem talált, csak kőhöz koppant, mert a horkanó hangok nem szüntek meg.

Erre neki bátorodtak a fiuk és közelebb menve egyszerre parittyáztak be mind a hárman. Rémes felhorkanás hangját verték vissza a barlang falai, úgy, hogy a fiuk térdre estek rémületökben.

A barlangból mozgolódás, csoszogás neszze

hangzott ki s reá nemsokára egy tűzcsóva jelent meg a nyílásban.

A fiuk egyszerre talpra ugrottak és hanyatt-homlok rohantak lefelé. Hátra sem mertek nézni, mert azt hitték, hogy nyomukban a sárkány, pedig ha egy kicsit visszanéznek, meglátták volna a „falu bolondját“, akivel annyit szoktak kötekedni, amint a barlang szájánál állt, kezében egy botra tűzött száraz növénycsomóval, mely nagy lánggal égett. Közben úgy nevetett, hogy nagy szája a füléig ért. Nevette, hogy úgy megijedtek azok, akik annyit ingerelték. Ő szalonnát sültetett a barlangban, onnan eredt a tűz és azután nagy horkolással elaludt.

A fiuk csak szaladtak lefelé és amikor végre holtra fáradtan megálltak, Jancsi lihegve, de diadalmasan vágta ki:

— Na, látjátok, hogy igazam volt, mert van sárkány a világon!

— De az is igaz, hogy nem mernél egyet megfogni, mert gyáva vagy, vágta oda a sértést Tamás.

Csodálatos, hogy Jancsi nem haragudott meg. Ő most csak azon gondolkozott, hogy soha az életben többet nem hazudik, mert valóra vált a hazugsága és ezer szerencse, hogy ép bőrrel megszabadultak.

A falusiak nem győztek csodálkozni azon, hogy a fiuk nem járnak többé az erdőre madarászni. A tanító bácsi meg is jegyezte:

— Mégis csak fogott rajtok a jó szó!

(Alsógáld.)

HALOTTAK NAPJÁN

Irta: Deák Berta.

*Halottak napján a temetőben járok;
Minden siron száz fehér virág...
A temetőben semmi nesz sem hallszik,
Ez a bús csend a szívembe vág.*

*Fényes siron közt fehér koszorúmmal
Csak bolyongok, járok céltalan...
Mindenkinek van itt egy-két halottja;
Az enyém, óh, olyan messze van.*

*A csillagfényes, holdas éjszakában
Fenyőillattól terhes a lég;
A szép, virágos, fényes temetőben
Száz ezer kis apró gyertya ég.*

*Minden sir mellett könnyez valaki,
Mindeniknél; csak egy jeltelen.
Kopár dombján még egy gyertya sem ég
S a sir lábánál nem áll senki sem.*

*Gyertyát gyujtok az elhagyott siron,
Búsan lobognak lángjai...
Vajjon az én drága jó Apámnak
Világít-e most valaki?*

(Sepsiszentgyörgy, 1927. XI. 1.)

TAMÁS ÉRDEKLŐDIK

Beszélgetés a jobbágyokról.

I.

TAMÁS: Amikor a szabadságharcról olvasok, mindig Kossuth Lajos nagy népszerűségére kell gondolnom. Valamit nem értek. A függetlenségi harc elveszett, nyomoruság és szenvedés sújtotta az egész országot, a pénz értékét veszítette; az emberekre inség várt és Kossuth Lajos még sem veszítette el a népszerűségét. Te pedig több alkalommal megmagyaráztad nekem, hogy veszített háborúk után a sors csapásaitól elkínzott nép bünbakot keres és gyűlölni szokta azokat, akik sikertelen vállalkozásokba belevitték.

APA: Kossuth Lajos felszabadította a jobbágyokat és ezt a tettet a felszabadult jobbágyok és ivadékaik nem felejtették el. Ha szomorú volt is a nép helyzete a magyar szabadságharc bukása után, egy nagy teherrel minden esetre megszabadult: vége volt a jobbágyságnak. Kinos helyzete volt, édes fiam, 1848 előtt azoknak, akik véletlenül nem születtek nemesnek. Mintha két emberfajta lakta volna az országot; az egyik fajta láthatta azt, hogy a másiknak a hajaszála sem görbül meg azért, amiért az ő osztályából származó embert elítélik.

TAMÁS: Ezt nem értem. Nem volt egyenlő a törvény előtt minden ember?

APA: Ez az, fiam, amit ma már szinte elképzelni is nehéz, de néhány példából rögtön megérted. Ismertetek veled néhány törvényt. V. László idejében kimondták, hogy a katonaszökevényeket szigorúan büntetni kell. Szükség volt a törvényre: a török szorítása nagyon erős, szinte már halálos volt. De különbséget tettek a nemes és nem-nemes katonaszökevény között. Ha nemes szökött meg a táborból, birtokát vesztette, ha jobbágy menekült el, fejvesztésre ítélték. Ezt ma már mindenki igazságtalanságnak érzi. Ez csak egyetlen példa. A magam részéről sokkal súlyosabbnak látom, hogy a jobbágy-ember tanúbizonyosságát vagy nem fogadták el, vagy nem tartották egyenlő értékűnek a nemes ember tanuskodásával. Az is sok visszaélésnek volt a kútforrása, hogy a nagybirtokosok egy része ius gladii kapott jobbágyságot felett. Látom, megütődöl a ius gladii idegen hangzásán. A jobbágy is megütődött. Nem kevesebbet jelentett ez, mint a kard használata. Mai nyelvre lefordítva azt jelenti, hogy számos főúr halálra is ítéltette jobbágyságát. Felebbezni nem lehetett. Szóval, az ilyen főúr királyi jogot gyakorolt a birtokán: a birtok néha félvármegyét is magába ölelt.

TAMÁS: Ha én jobbágy lettem volna, az ilyen birtokról elköltözöktem volna. Nem kell annyira ragaszkodni a faluhoz. Meghúzódtam volna egy olyan urnak a birtokán, aki irgalmasabb szívé és ami fő, nincs kezében hatalom az

életem felett. Nem szeretem, ha a kard ott lóg a fejem felett. Nagy volt az ország, a munkás embert bizonyosan szívesen fogadták mindenütt.

APA: Te nem vagy jó véleményű, édes fiam, a régi urak eszéről. Azt hiszed, hogy nem tudtak gondolkodni. Elébe vágta ők az olyanfajta költözködő embereknek, mint te vagy.

TAMÁS: Csak nem tiltották el a szabad költözködést? Ezt még feltételezni sem merem, hiszen akkor a jobbágy rabszolga.

APA: A szabad költözködést csak rövid időre tiltották el. Erről később beszélek. De a költözködés meg volt nehezítve; egyes korszakokban nagyon, másokban kevésbé. Le kellett számolnia előbb a jobbágyoknak földesurával. Minden tartozását ki kellett fizetnie, csak azután mentett. Képzeld, mennyi kellemetlenség származhatott ebből, ha a földesur rosszindulatú volt. A nemesekből álló törvényszék inkább a nemes földesur szavát fogadta el igazságnak, mint a jobbágyét. Megszökni nem lehetett: viszhahozták a szökött jobbágyot, mint a szökött rabszolgát. De nem is nagyon volt érdemes. Hasonló sors várt mindenütt a szökevényre. Terméséből ugyanazt kellett beszoigáltatnia az egész országban. A gabonából és más élelmi cikkekben minden tizből kettő nem volt az övé; egyik ment a földesurnak, másik a papnak.

TAMÁS: Ne haragudjál, apám, de én nem így olvastam. A földesur kilencedet kapott, a pap meg tizedet.

APA: Számoljunk csak egy kicsit, fiacskám. Ha van száz kereszt gabonád és minden tizediket a papnak kell adni, marad kilencven kereszt. Ha most már minden kilencediket a földesurnak adod a maradékból, marad nyolevan kereszt. Annyi, mintha az egészből, 100-ból, 20-at odaadtál volna, vagyis tizből kettőt. Mégis csak nekem volt igazam. Ha azonban a földesur előbb veszi ki a kilencedet és a pap a maradékból kapja a tizedet, akkor jobban jár a földesur, rosszabbul a pap és legrosszabbul a jobbágy, mert mindenképpen ő fizet. Az egyik országgyűlés elhatározta, hogy a földesur az elsőbbség. Könnyű volt elhatározni, a világi urak többen voltak a gyűlésben, mint a papok; a jobbágyok pedig egyáltalán nem voltak ott. Később aztán a papok kerekedtek felül: övék lett az elsőbbség.

De azt mondtam, menekülni nem lehetett a fizetés alól. Irgalmas szívé földesur nem volt. Ne vágj olyan csodálkozó arcot; jó emberek voltak akkor is, de a jobbágyoknak nem használhattak. Törvény mondotta ki, hogy ahol a földesur nem szedi be a részét, ott megjelenik a király embere és viszi a földesur helyett. Ezzel

akadályozták meg azt, hogy népvándorlás indulhasson az irgalmasabb földesur birtoka felé.

Magában véve a kilenced és tizedszedést megszokta volna a nép. Sohasem okoz végzetes bajt, ha az ember ki tudja számítani, mennyi marad neki. Így rendezi be az életét. De a behajtás módja nem volt tökéletes. A tizedelők igazságtalanok voltak. Ha a jobbágy már összehordta terményét, nem lehetett jól megszámolni a kéréket vagy csomókat. A tizedelő kételkedni kezdett a jobbágy szavában. Néha nem is ok nélkül. Megkezdődött a civakodás. A tizedelő széthányatta az összehordott termést, hogy pontosan számlálhasson. A jobbágy természetesen makacszkodott. hiszen az érett gabona kipereg a felhánnyás alkalmával, talán félre is vezette néhány kérével a földesur megbizottját.

TAMÁS: A törvénynek valamilyen módon rendelkezni kellett volna. Büntetést érdemelt az a tizedelő, aki ok nélkül hányatta szét a rakásokat. Az okozott kárt vele térítettem volna meg. Csodálkozom, hogy a királyok ilyesmivel nem törődtek. Igazságos Mátyás nem látta ezeket a dolgokat?

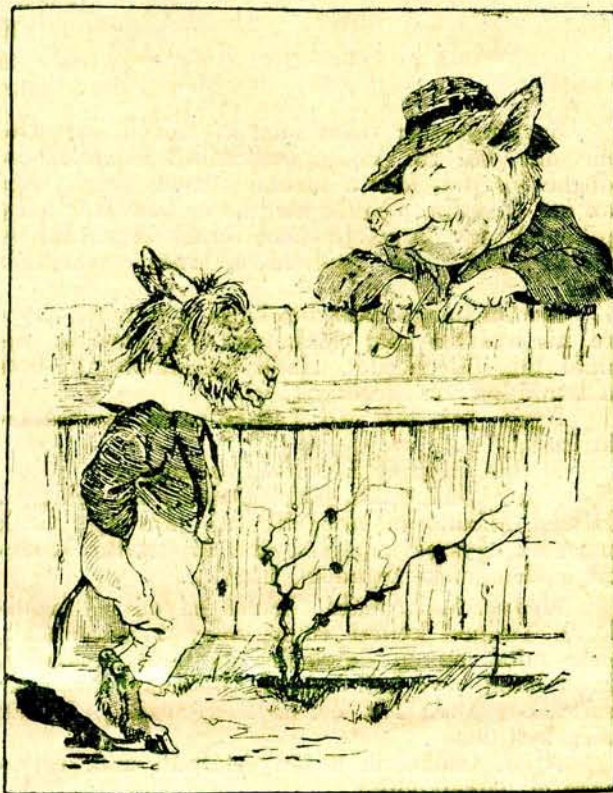
APA: Több királyunk látta a bajt és intézkedett. Zsigmond szentesített egy törvényt, mely kötelezte a tizedszedőket, hogy a jobbágyok eskü alatti tett vallomásának hinni tartoznak, de a király messze volt és a törvényt a nemes urak hajtották végre. A tized beszédésének módja állandó forrongásban tartotta továbbra is a népet. Végre Mátyás király erélyesen próbálta orvosolni a bajt. Mátyás törvénye szerint is fel lehet forgatni a rakásokat. Ha a tizedszedő többet talál, mint amennyit a jobbágy bevallott, elviheti. Ha azonban a vallomás igaznak bizonyult, a tizedszedő tartozik az okozott kárért egy aranyat adni. Ha nem akart fizetni, a jobbágy a lovát elvehette.

TAMÁS: Hiszen a tizedszedő lovon ült, egyszerűen megsarkantyuzta a lovát és elvágtatott. A paraszt bottal üthette a nyomát.

APA: Valószínűleg többször megtörtént. A törvényt módosították is. Mielőtt a vizsgálathoz hozzákezdtek, a tizedszedőnek le kellett szállania lováról és be kellett kötnie a jobbágy istállójába. Mátyás halála után ezt a törvényt megváltoztatták és újból rosszabb lett a jobbágy helyzete. (Budapest.)

Innen Dekoration. A lakásberendezés művésze. Az ujszerű és divatos butorok, függönyök, csillárok, lakás díszítő anyagok folyóirata. Otthonossá és derűssé varázsolja lakásokat edes Anyák, ha e folyóirat tanítása után indul. Havonta hatalmas és számos képpel díszített kötetben jelenik meg. Előfizetési díja egy negyedévre 505 lei és a pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a CIMBCRA kiadóhivatala.

RÖF-RÖF ÉS IÁ

Röfröf:

Ejnye, ejnye, lá pajtás,
Sovány kend, mint a sóhajtság.
Bezzeg, nekem jól van dolgom,
Éjjel-nappal eszem folyton.

Iá:

Hát, csak egyék, Röfröf bátya,
Nem irigylem, Isten látja.
Nem sokáig eszik kelmed,
Köszörülök a késti kendnek.

E—ó.

Galgóczi magántanfolyam

*Teljes anyagi felelősség
mellett előkészít közép-
iskolai magánvizsgákra
és érettségire.*

BUDAPEST,
VIII. Mária
Terézia-tér 3.

A RÓKA, A MEDVE ÉS A SZEGÉNYEMBER

— Mese színjáték. —

I. FELVONÁS.

Irta: *Bartha István.*

Szín: erdőszél.

Szegényember (nem látszik, füttyörész) Hó, meg ide. Hó! Hó, Virág, csá Szilaj! Hová az ördögbe viszitek már a szekeret? Nem elég széles az út? (Csattint.) Nézzé meg az ember! Már hogy pihentek egy keveset, nem férnek a bőrükben. De ki üzöm ma belőletek a szuszt, várjatok csak.

Medve (maga előtt tuszkolja a nyulat). Gyere, kis nyársra való nyuszikám. No, csak ne sajnálnál tapsifülecskédet, Hadd gordonkázzak bele a bordádba emlékezés okáért.

Nyul. Jaj, jaj, jaj! Talpas bácsi, lombosfar-ku bácsi! . . .

Medve. Még ér a csúfság, gézengúz?

Nyul. Mak, mak, mak! Dehogy ér, dehogy... Hiszen, alázatosan esengek! Jaj, jaj, jaj! Csak most az egyszer kegyelmezzen fűpusztító, kéreg-rágó életemnek, fogadom, hogy . . .

Medve. Mák, mák! Nekem ugyan ne fogadkozz. Tudnod kellett volna, hogy a nagyobbak, már mint az én dolgomba ne kotnyeleskedjél. Most látod, meg kell hálnod. (Belemarkol a nyuszi vékonyába.) No, no, ne izegj-mozogj. Ennek meg kell lenni.

Nyul. Csókolom a tányértalpát, csak ereszen el. (sivalkodik.)

Medve. Csókolhatod már. Csupán csak az utolsó-kenetet akarom felkenni a hátadra.

Nyul. Hát azzal meg minek fáradozik, hatalmas talpas bácsi?

Medve. He, he, he! Minek? Ne gondold, hogy ok nélkül teszem. Kipuhítom egy kissé a pecsenyédet, mert én nem érek ám reá, hogy lógassalak hetekig, amíg magadtól megpuhulsz.

Nyul. (Igen szépen rimánkodva.) Jaj, drága dörgő-morgó, csinnadratta bácsi! Hát igazán nem érzi kopóhajtott soványságomat, sasok, héják előtt lapuló keszegségemet? Nem vagyok én jó hájnévesztőnek.

Medve. No, ebben, igazad van, elismerem, de hiába visitasz, mert nekem tapló füleim vannak. Hubertus lakodalmán is csak a brugó-bógó nagybógó mellé állítanak. Így ni: bru, bru, bru, brü, brü, brü! (Bógós mozdulattal gyomrozza a nyulacsakát.)

Nyul. (Visitva.) Oh, hogy esztendejen-korra gyermekek mászkáljanak a bundáján, piros posztó széllel diszített bundáján!

Medve. Hogy a bundámon?!

Nyul. Igen, igen! Ezen a szépen fityegő, bozontos bundáján. (Dühösen mardos a medve felé.)

Medve. Né-csak, né! A kis orcátlan!

Szegényember. (Óvatosan dugja előre magát, majd magafeledten hahotába fog.) Hahahaha, hihihihi, hahahaha, hihihi (összecsapja a kezét). No, még ilyen csudát sem láttam világeletemben! Hahaha, hihihi!

Nyul. (Örvendezve.) Ember bácsi, ember bácsi! Segitsen ki! Szabadítson meg. Magának adom icurka-picurka farkincámat!

Szegényember. Van is eszemben! Hahaha, hehehe, hihihi!

Medve. Ejnye, lánchordta embere, hogy mersz te rajtam kacagni?

Szegényember. Hahaha! Hogy merek kacagni? Hát már odajutottál, vén macsó, hogy ilyen apró lábaviszível méred össze mihaszna erődet? Szépen vagyunk mondhatom! Hahaha.

Medve. (Hirtelen ugrással ront az embernek, közben a nyulat elszalasztja.) No, hogy megváltoztassam a véleményedet, hát adsza csak a frakkodat. (Elkapja az embert és földre teperi, torkára lép.) Kacagj, no! Lám, milyen hamar torkodra forrott a röhögés! (Nyul után néz.) Te meg ugrifüles imposztor, hord el ösztövért irhádát és szemem elé ne kerülj, mert . . . (Az emberhez.) Jobb falat lesz belőled, kétlábu tollatlan állatja a világnak. Szólj, no! Röhögj, no, ha tudsz! Majd megtanítlak én becsületre.

Szegényember. Ó jaj, végem van!

Medve. Véged bizony. De kegyetlen véged, mert a nyulacsakát is miattad szalasztottam el. (Csámcsog.) Legalább jó volt az étvágygerjesztőnek, te meg prédának jobb vagy. Milyen szerencse! No, ezt álomban se hittem! Hanem hát megnémultál, komé? Szeretném hallani a menteségedet. (Az embert oldalba rugja.) Hát mi lesz?

Szegényember. Ó jaj, végem van!

Medve. Ugyan, ne nyavalyogj. Hisz, még meg se tapogattalak. Akkor nyegődözz, ha okod lesz rá! Érted? (Pofozni kezdi.) No, most ülj fel csak, teremtes koronája.

Szegényember. Ó jaj, végem van!

Medve. (dühösen). Ha még egyszer óbégatsz, úgy orron töröllek, hogy ellep a piros.

Szegényember. (reszket). Hát, mit akarsz tőlem rengeteg erdők szelidlelkű málnapásztorá?

Medve. Mit akarok? Először is, hogy ne osztogass nekem olyan kegyes címetek, mert ugyis megeszlek. Másodszor add elő a kérnivalóidat.

Szegényember. Kérnivalóimat? Mit törődsz te azokkal, ha ugyis megeszel?

Medve. Csak szokásból, barátocskám. Nálatok is ez a szokás.

Medve. (Belemarkol az ember hajába.) No, beszélj!

Szegényember (sirva). Jaj, te kegyetlen dög, hiszen azt se tudom, hol kezdjem.

Medve. Ezen segíték én, csak piszkáljam meg a fogamat. (Piszkálja.) Így, no! (Az ember felé.) Hogy kerültél ide vesztedre!

Szegényember. Látod, a nagy ijedtségtől el is felejtettem. Hogy kerültem ide? Hát, nem látod, ha van szemed, hogy a két lábamon?

Medve. Megint kőricáltatod a szádat. (Az ember oldalába rug.) Szólj a tárgyhoz, hé!

Szegényember. Hogy szóljak, amikor úgy szorongatsz, majd kiesik a lelkem. Legalább szuszogni hagyj.

Medve. Miért nem szólsz, ha szorulsz?!

Szegényember. Jaj, verjen meg a . . . Bár csak kerülnél te is kutyaszoritóba, tudom, sirva gondolnál vissza reá.

Medve. Csend, ne érzelegj! Hadd hallom a kéréseidet.

Szegényember. Hát, jó! Ha másként nem lehet. (Hirtelen felugrik és el akar szaladni.)

Medve. Nem oda Buda! Nem úgy verik a cigányt!

Szegényember. (Kétségbeesett elszántsággal megy öltre a medvével, de a medve földhöz lapítja.)

Medve. Hm, még mit nem? (Atyailag.) Légy csak egészen nyugodt, jó mancsokban vagy most. (Rátérdel és meggyömöszöli.) Innen nem szabadulsz, kis ravasz!

Szegényember (beletörődve). Hát jó, egy életem, egy halálom . . . Ha már dögvőásra kerültem nálad . . .

Medve. Eltaláltad. De beszélj, lelkem, eszem a májadat. Lehetetlen, hogy ne lenne kérni, könyörögni valód? (Tehénbögés: mu, mu, mu halatszük.)

Szegényember. Gonosz a lelked, hogy így gyötörsz, kínozol, de tartsd számon, hogy rugni fogsz érte . . .

Medve. Tőled tudom, hogy nem.

Szegényember. Elég baj az nekem. (Szontyolodóva lógatja a fejét. Szünet.) Ami a kívánságokat illeti, hát volna kérésem.

Medve. Végre, valahára! Csupa füll vagyok.

Szegényember. Van egy kis földem itt az erdőszélén és ma reggel befogom tinócskáimat s éke-boronával és egy zsákocska búzával ballagok errefelé. (Tehénbögés.)

Medve. A tinóidat is megpapálom ám!

Szegényember. Papáld, papáld, csak nehogy megfeküdjük a gyomrodra. Hát az ördög épen akkor hoz erre téged, a nyullal. Bár a könyökömön is csurog a nyomoruságom, mégis kacagnom kellett. Ilyen mahomet nagy állat, mint te, bakalódjék egy kis nyullal! Hahaha! . . . Hát igen, szántani jöttem, vetni jöttem. De te, mielőtt munkába álltam volna, lefüleltél.

Medve. Nem ok nélkül.

Szegényember. Ugyan, eredj! Hát az a kis kacagás olyan nagy vétek? De még, ha csak ennyiből állna a dolog!

Medve. Érdekes, hát, még egyéb is van?

Szegényember. Hogy van-e? De mennyire van!

Medve. No, hát csak ki vele.

Szegényember. Tudod-e, hogy én nem vagyok a magam ura?

Medve. Hogy-hogy?

Szegényember. Ugy, hogy nekem családom van, feleségem van, gyermekeim vannak . . . Ha kenyér nélkül hagyom őket, mi lesz velük, mi? Mi lesz velük? (Sir.) Ók nem nyalhatják télen át a talpukat, mint te! (Zokog.) Szegény, szerencsétlen gyermekeim!

Medve. Mondasz valamit, mert jár a szád.

Szegényember. Tudod, mit? Ha már annyira rám éhezted, hát, jól van, nem bánom, egyél meg szőröstül-bőröstül, de kegyelmezz éltednek estéig, amíg elvégzem a dolgomat.

Medve. Bolond vagy te, szegényember. Nem-hogy örvendenél a szabadulásnak, még törőd magadat értük.

Szegényember (reménykedve). Hát adsz halasztást, szívem talpas?

Medve. Hiszen, ha kívánod, várok estig. De előbb csókold meg a talpamat.

Szegényember (csókolja a medve talpát). Ó te, angyal, óh te . . .

Medve. Elég már no! (ellóditja.) Mars! Én meg szunditok itt egyet!

(Folytatása következik.)

Nem kevesebb, mint 50 *Mária kép* egy kötetben kötve 118 lei. A régi olasz mesterek Szűz Mária képeinek gyönyörű szép lenyomatai. A madonna képeknek szebb gyűjteményét egyetlen könyv sem adja. Rubens, Rembrandt, van Dyck képek. A pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a CIMBORA kiadóhivatala.

Hízőkura
Téli sport
Egész éven át nyitva!

HORN

GYERMEKOTTHON

TATRANSKÁ LOMNICA

MAGAS TÁTRA, C. S. R.

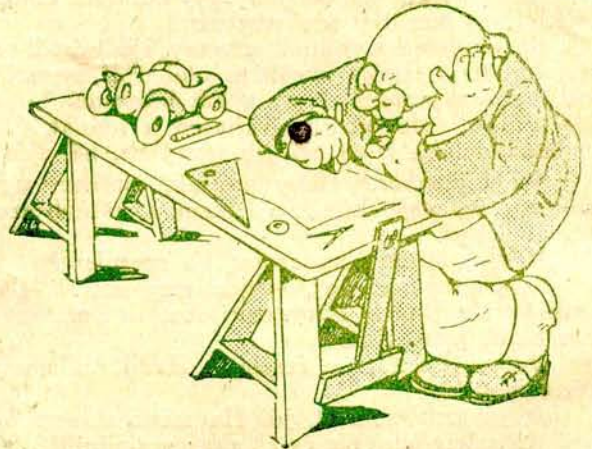
Magaslat
üdülőttelep ide
ges, feltáplálásra szor-
tuló, vérszegény és
gyenge gyerme-
kek részére

HORN J. IGAZGATÓ

HOGYAN FOGOTT TOLVAJT KÖNYVMOLY DR. UR?

— Őcsike levele. —

Édes nagyapóka lelkem, amint tetszik tudni, mostanában angolul tanulok s máris nagy hasznát vettem a tanulásomnak, mert egy nadselű vicces történetet olvastam egy vicces angol újságban, amely történetből ki fog tűnni, hogy nemcsak nekem támadnak nadselű gondolataim, de támad még a tudós angol professzor uraknak is, amilyen például Könyvmoly dr. ur, a londoni egyetem világhírű matematika- és fizika-professzora. Mondanom se kell, hogy Londonban még a középiskolai tanárok is saját autójukon járnak iskolába, hát még az egyetemi tanárok! Képzelterti hát nagyapóka lelkem! Könyvmoly professzor ur esodálkozását, amikor sebesen hazafelé száguldó autójáról megpillantotta Mekkeking nevű kollegáját, aki gyalog lihegett az egyetem felé. Persze, hogy Könyvmoly doktor ur hirtelen megállította autóját.

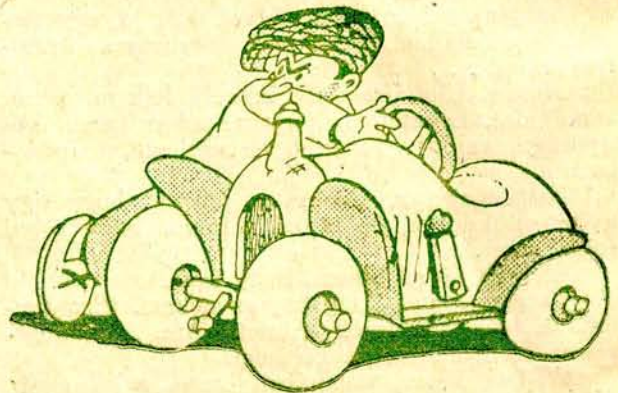
Könyvmoly doktor ur nem hiába törte a fejét a majdnem széthasadásig, amint azt mindjárt látni fogja nagyapóka lelkem. Másnap már vígan autózott az egyetem elé, s ugyan ki gondolta volna, hogy az autó keblében egy nadselű találmány rejtőzködik.

— Mi ez, kedves kollega, mi ez? Gyalog? Gyalog? Talán fogyaszto kurát rendelt az orvosa?

— Dehogyan rendelt, vágott szörnyen savanyu arcot Mekkeking tanár ur s nevéhez illően elmezott, valami csirkefogó megugrott az autójával, kegte, hogy mialatt a cukrászdában fagyaltozott, valami csirkefogó megugrott az autójával.

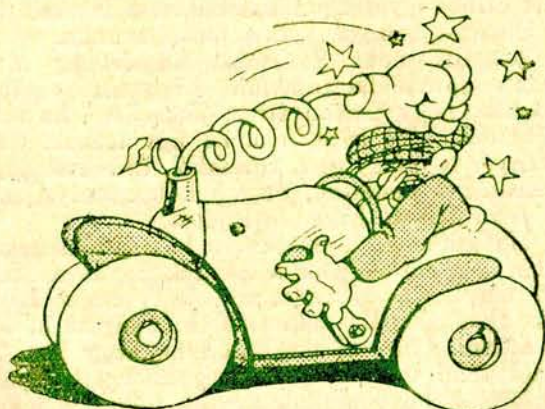
Könyvmoly dr. ur mély részvétét fejezte ki, s természetesen fordított az autóján, elrepitette Mekkeking kollegát az egyetemre, aztán repülve repült haza, s azonnal visszahúzódott a dolgozó szobájába, mert borzasztó nagy szeget ütött a fejébe az autótolvajlás. Asztalnak ült, ceruzát, körzöt, mindenféle műszereket szedett el, s törte a fejét, hogy majd széthasadt. Min törte? Azon, hogy az autójába olyan szerkezetet találjon ki, amely nyakon csipje az autó-tolvajokat.

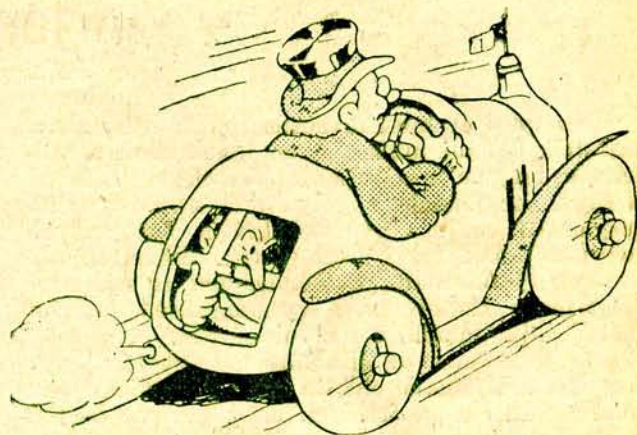
Alig tünt el Könyvmoly dr. ur az egyetem kapuján, ugyanaz a csirkefogó, aki a Mekkeking dr. ur autóját elesizelte, s aki ugy látszik, az egyetemi professzorok autójára utazott azzal a célzattal, hogy aztán benne utazzék (amig valakire rásózza) szépen beleült az autóba, csavarintott egyet a kormánykeréken s — hallgasson ide, nagyapóka lelkem! — abban a pillanatban egy vasököl ugrott ki az autó orrából s ez akkorát ütött s csirkefogó fejére, mint Petőfi juhászlegénye a számérra. Hiszen, ha csak egyet koppintott volna rá, de csakugy döngött a csirkefogó feje, aztán egyszerre valami emelő szerkezet ug-

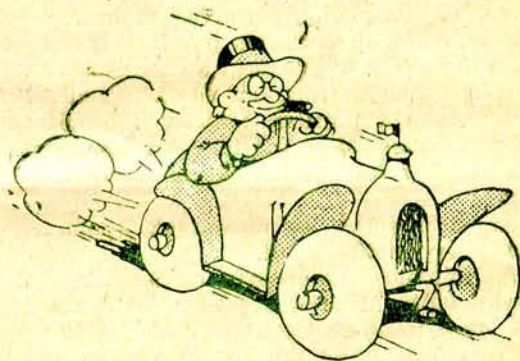
rott elé, az hirtelen felemelte a csirkefogót meg nyomban vissza is dobta, mégpedig egy kis cellácskába, melyet Könyvmoly professzor ur az autó hátuljában helyezett el. Jó vastag vasrács

volt a cellácska ablakán s Csibész ur meg volt fogva. Könyvmoly dr. ur érthető meglepéssel látta, hogy bevált a találmánya, a legvidámabb hangulatban ült fel az autójára, csavarintott a kormánykeréken s egyenest a rendőrségre autózott, ott hiány nélkül átszolgáltatta a csirkefogót.

s mint aki dolgát jól végezte, száguldott a szabadalmi hivatalba, ott bejelentette a találmányát, melyet már el is fogadtak, s remélhetően hozzánk is eljut a csudatalálmány, melyhez én szép au-

gol levélben gratuláltam. Mert, tetszik tudni, nagyapóka lelke, én szivemből örvendek, ha nemcsak nekem van nadselü gondolatom, de másnak is. Ezt én magától tanultam, nagyapóka lelke, amiért hálával gondolok mindég magára.

A másolat hitelül:
Elek nagyapó.

Pompás izü
magas tápértékü
mindenüff kap-
ható a

STOLLWERCK TEJKARAMELLA

A JÓSLAT*

Irta: Pataky B. József.

Az 1901. év kora tavaszán fontos értekezletet tartott a családi tanács. Azon tanakodtak a szüleimék, hogyha megjönnek a jó melegek, kifakad a rügy, megjönnek a gólyák, de nem egyedül, meghozzák majd a gyermekeket is, hát milyen nevet adjanak neki? Fiut vártak. Elővették hát az öreg Herkó Páter kalendáriumot és sorra találgatták a fiuneveket, hogy hangzásuk szerint melyik illik inkább a családi névhez.

Nehezen ment az általános megegyezés. Nagy megokolással apám oldotta meg a gordiusi csomót. — Én azt tanácsolom, hogy József legyen a születendő gyermek neve. Legyünk vallásos katolikusok. Most március van. Szent József hónapja. Miért ne lehetne József? Ezt fogadták el.

Már megvolt a név, csak nem volt kinek adni. Idejére hazajött a gólya is. Amikor apámnak először megmutattak, hát csak legyentett a kezével és nagy szontyorodva mondta: — Na, ebből sem lesz prédikációs halott. Vigyék hamar a paphoz, kereszteljék meg, legalább neve legyen. Hirtelen bebugyoláltak hát és azon melegében el-siettek velem a paplak felé. A kapunál apám a keresztanyám után kiáltotta: Józsi! Legyen a neve, ha még lesz kit megkeresztelni, mire oda-értek.

Rá se ügyeltek az asszonyok apámra, mert látták, hogy sietős az út.

A plébános kikérdezte az asszonyokat keresztelés előtt. Minden kérdésre férfiasan megfeleltek az asszonyok, de amikor azt kérdezte a jó öreg plébános, hogy mi legyen a neve, hát csak elképedve lesték egymás ajakáról a szót. Észre vette ezt a jó öreg plébános és jóságos szelidséggel vigasztalta, kimentette zavarukból az asszonyokat.

— Soh'se törjétek a fejeteket rajta, gyermekeim. Megnézzük a falinaptárt. Mikor született?

— Ma. Ezelőtt egy jó órával.

— Na — kedves gyermekeim — itt van ni, szerda, március 21. Szent Benedek nap. Hát kell ennél szebb név? Magával hozta a nevét.

Megkeresztelt Benedeknek.

Hogy miért hívnak mégis Józsefnek is, ezt a fordulatot apámnak köszönöm. Visszaszalasztotta velem az asszonyokat a paphoz. Törölje le rólam a Benedeket és kereszteljen meg ismét Józsefnek.

Ezt már nem tehetta a plébános. Csak nem keresztel talán kétszer? Hát csak utána írta a József nevet a matrikulába, úgy lógóba. Legyen József is.

Apám szívében a lemondó fagy csak nem akart engedni, hiába jött meg a tavasz, meg a

nyár is. Azért szerettek. Különösen anyám. Tőle hallottam, hogy még a mezőre is magával vitt, mert otthon gyerekgondozásból nem lehetett volna megélni. Szorgos volt a mezei munka.

Kapálni ment. Elcsitított, ha sirtam, aztán letett a barázdába pihenni. Kenyeret adott a kezembe, hogy legyen mivel játszanom, ha talán felébredek. Meg is ehetem, ha úgy tetszik. Néha a kenyér is elfogyott a kezemből. Elmorzsálódott. Elhordták a madarak, meg a kóbor kutya, mire reám eszméltek, hogy én is élek.

Ha szünetelt a munka és hazavittek, nekem volt a legjobb dolgom a háznál. Senki se bántott, munkát sem adtak, sőt, hogy ne is lábatlankodjam, teknőbe fektettek és bedugtak az ágy alá aludni. Már ott megtanultam, hogy nem érdemes félni az állatoktól, még az egértől sem. Megtörtént, hogy amikor anyám fölvetett a teknőbölcsőből és kibontotta a pólyát, egér szaladt ki a göngyölekből.

Az első öntudatos tapasztalatokat akkor szerzettem, amikor először városba vittek. Elhatározták szüleimék, hogy közeledvén a pünkösöd, hát új ruhába kellene öltöztetni már engem is. Megfogta anyám a kezem egyik hetivásár reggelén és elővezetett a városba modellnek. Én majdnem minden ruhásbolt előtt megálltam kirakatot bámulni. Választani akartam magannak, de anyám magához rántott.

— Ne nézd azt, fiam, nem a mi boltunk az. A mi boltunk nagyobb, szebb. Oda megyünk.

Amikor a város szélénél huzódó Szamos tölteshez értünk, oda mutatott a nagy csoportban hemzsegő embertömegre.

— Itt van, fiam, a mi boltunk, látod? Itt fogunk neked választani egy jó ujjas pünkösdre.

Nagy bolt volt az, ajtaja sem volt, ablaka sem. Minden oldalról be és ki lehetett járni. A földre terített papirdarabokon, rongyokon hevert a sok áru. Volt ott minden, amit csak emberi ész elgondolhatott: fél patkó, törött vasaló, nyűtt korsolya, foghijas fésű, borona, lyukas csizma, foltos cipő, pécés ruha, tákolt fejkendő, na meg ami nekünk is kellett, ócska ujjas. Azonkívül még ezer, meg ezerféle, szükség esetén még hasznavehető hasonló jókarban lévő portéka.

Ott ödöngtünk hát a sokadalomban, a bo-káig érő vásár közepén, amikor kiszemelt anyám részemre egy ruhadarabot. Én csak így ruhadarabnak mondom, mert nehezen lehetett volna megállapítani, hogy ujjas volt-e, vagy női blúz. Az anyaga volt a fontos.

— Na, próbáld csak föl, fiam, ezt a reklit — mondta anyám, ahogy a kezembe nyomta a ru-

* Ez a józsi kis elbeszélés a szerzőnek nemrég megjelent „Tűzek” c. kötetéből való. E—6.

hát. Belebujtam. Azt hittem, hogy a királyfinak sincs különbe és az egész világ az enyém. Hanem kezdte kritizálni az anyám, hogy becsmélje az árát.

— Nagyon ócska már, meg nagyon darázsdereku és túl haranggalju szabása van ennek a bluznak.

— De úgy áll rajta lelkem — vág közbe a kofa — mint a parancsolat. Mintha reászabták volna arra a kisleányra.

— Fiu az, nem leány. — helyesbíti a kofa nézetét anyám.

— Mindegy az lelkem, — arra is jó. Nézze meg, milyen csinos benne. Eddig mintha ujjas lenne, — mutat a csipőmíg a néni — lejjebb mintha szoknya. Ugy jó az, ha egybe van. Nézze, itt van a gallérján egy nagy kapocs, ezzel össze lehet akasztani a gallért, ha fuj a szél.

Megvettük a zöld, darázsdereku ócskát ujjasnak. Amikor kifizette anyám az árát, mindjárt reám is parancsolt:

— Veted le azonnal? Ne nyüdd az ünneplő ruhádat!

Pünkösöd első napján reám adták ismét a kapcsos bluzt. Behozott anyám a városi templomba. Sokan voltak a templomban, még a püspök is eljött. Eljött a sujtásos nadrágu, paszomántos kabátú püspökinas is. Engem megigézett a szép ruhája. Eleresztettem anyám kezét és közelebb furakodtam hozzá, amikor kifele jöttünk, hogy közelebből lássam. De csakhamar meg is bántam merészségemet. Nagyon közel szorultam az inas hátához a nagy tömegben és hogy, hogy nem, még ma sem tudom, az én agyondicsért ujjasom gallérkapcsa beleakadt a kabátja alját diszitő zsinórozásba. Nem tudtam lépést tartani vele, ő jobban sietett, engem meg hátratolt a nagyja. Felszakadt a zsinór és csak fejtett. Mire kiért az inas, sujtás nélkül maradt a kabát rajta. Hanem szégyenletében ott maradt az ajtó előtt és megvárt engem is. Megfogta a galléromat a gégem táján ahogy kiértem és megnyakalt, amugy magyarosan. Azóta tudom én, hogy nem mindig jó, ha az ember máshoz füzi magát, mert gyakran csufos lehet a barátság vége.

Valahogy mégis csak felnőttem. Apám jóslata is beteljesedett. Még eddig nem lett belőlem „prédikációs halott”, pedig már elvitte magával a jóslatát is. Nekem csupán azt a tapasztalatot hagyta, hogy mégis csak érdemes élni. De én megbecsülöm ám nagyon ezt az örökséget és gazdagnak érzem vele magamat. (Szatmár.)

A művészi kézimunka ujságja, a legmodernebb iparművészet mintaképeit hozza hónapról-hónapra a *Stickerien und Spitzen* című iparművészeti lap. Negyedévi előfizetési díja 162 lei és a pénz előzetes beküldése ellenében szállítja a CIMBORA kiadóhivatala.

UTAZÁS A FÖLD KÖRÜL 44 NAP ALATT

Az erkélyen egy tizenöt éves fiu áll. Lenn a téren pedig, a szerkesztőség palotája előtt százezernyi tömeg hullámszik: Kopenhága, a dán főváros lakossága. Micsoda izgalom fűti át ezt az elragadtatott tömeget és ki ez a nyulánk, térdnadrágos kis fiu, aki annyi hidegvérrel áll az erkélyen és köszönetet inté a rajongó népek? Ez a tizenöt éves fiucska, egy dán autóüzlet kis inasa, egy mosolygó cserkész. 44 nap alatt körülutazta a világot! A Politiken című nagy dán ujság ötlete volt, hogy kiküldjön egy bátor, életrevaló gyereket erre a szédítő gyorsaságú utra és a kis *Huld Palle*, — ez a fiucska neve — 1928. március 1-től április 14-ig, tehát 44 nap alatt utazott Kopenhágától Kopenhágáig, kizárólag vasuton és hajón, repülőgép felhasználása nélkül.

Mennyi bátorság, mennyi hidegvér, mennyi lelki fegyelmesség kellett e rettentő uthoz! Mennyi pontosság, lelkiismeretesség, testi rugalmasság és életrevalóság egy tizenöt éves fiuban! *Huld Palle* megírta utját egy könyvben. Ez a könyv, melyet az angolon, francián, s német nyelven kívül már 30 nyelvre lefordítottak, döntő bizonyítéka az ép testben ép lélek elvének, az ember testi és lelki rugalmasságának, a derült emberi lélek friss látásának. *Palle* könyve, melynek címe: *44 nap alatt a föld körül*, nemcsak utleírás, hanem üdítő, felvillanyozó és felderítő olvasmány mindenkinek, akit vágya, fantáziája a messzeség felé vonz; minden gyermeknek is, akinek törekvése, hogy az évek során élmes, jellemes, önálló emberré legyen. *Palle* könyvének magyar fordítása e napokban jelent meg ifj. Gaál Mózes rendkívül élvezetes fordításában, 80 eredeti fényképfelvétellel, a budapesti Singer és Wolfner cég kiadásában.

Palle: 44 nap alatt a föld körül c. könyve 136 leier a kiadóhivatal utján megrendelhető.

A KAGYLÓ MESÉJE

Tartottatok-e már kagylót a kezetekben? Odatették-e a fületekhez, hogy hallgassátok annak különös zugását? Ilyenkor azt hiszi az ember, hogy a végtelen tenger zugását hallja. De hát miért is zognak a kagylók? Mit mond a kagyló meséje!

Mélyen, nagyon mélyen a tenger fenekén különös tarka kertek vannak. Azokban a kertekben korallbokrok nőnek, tengeri rózsák és tengeri szegfűvek kusznak fel a sziklákra. A halak végtelen moszatokon keresztül usznak, mint a madarak a földön. Itt van a tenger Istenének, Neptunnak palotája. Borostyánkőből készült az egész és ezüstös fényben tündöklő kagylók díszítik a falakat. A lámpák polypokhoz hasonlóan függenek a mennyezeten és az oszlopok úgy csilognak, mint a kristály. Tündéri szép ez a kastély és lakói a tengeri nymphák, akiknek hajfürtjeit moszatkoszorúk és tengeri rózsák övezik és a delphineek, akik a kagylókon úgy zenélnek, mint a zenészek a kürtön.

Még sok más, csodaszép drágasága van a tengerek Istenének, de legszívesebben egy kagylón legeltette szemeit, amelynek csodás fénye naponta megörvendeztetette. Mikor egy napon ismét a kagylót kereste tekintetével, észrevette, hogy azt idegen kéz elrabolta. Végtelen haragjában magához hívatta a tengeri nymphákat és keményen szólt hozzájuk: Csak ti közületek rabolhatta el valamelyik a kagylót, amelyet mindennél jobban őriztem. A bűnöst, legyen az bárki közületek, — örökre száműzöm birodalmamból.

A nymphák seregéből ekkor kivált a legkedvesebbik. Sirva, a drága kagylót kezében tartva, leborult a tenger Istenének trónszármolyához.

— Kegyelem, királyom. — nem tudtam, hogy e kagyló oly kedves neked. Hosszu ideje szerettem szépségét, varázsos fényét. Nem tudtam betelni nézésével s hogy örökké magam előtt lássam, elhoztam magammal.

Könyörgésére megenyhült Neptun haragja.

— Jól van, — felelte. Szavamat meg nem mássíthatom, száműzlek birodalmamból, de a kagylót magaddal kell vinned, hogy mindig visszaemlékezz arra az időre, mikor testvéreid körében vidám énekeddel és táncoddal felvidítottál.

A száműzött nympha mélyen meghajolt a tenger hatalmas ura előtt és könnyei öntözték annak lábait. Majd sápadt tekintetét újból ura felé fordítva, így szólt: „Te, ki uralod a habzó árt, a morajló vizeket, adj emléket nekem a tenger zugásából, hogy a honvágy a távolban meg ne öljön.

Neptun így felelt: — Add kezembe újból

Mikor kezei átkarolták a ragyogó kagylót, annak fénylő mélységébe a következő szavakat mondta:

— A habok morajlását, — amelyből származol, őrizd meg magadban és szolgálj visszaemlékezésül azoknak, akik távol élnek az én birodalmamtól. — Majd átnyújtotta a kincset a nymphanak, aki hallgatag bánatában eltávozott. A földre költözött most már. Neptun parancsára és ködtündér vált belőle, aki holdas éjszakákon a mezők felett lebeg a ködfosztlány alakjában.

A kagylók pedig azóta folyton zognak a tenger Istenének parancsa szerint.

MI UJSÁG?

A csokoládé jubileuma. A csokoládé most ünnepli Európában bevezetésének négyszázadik évfordulóját. Ez az élvezeti cikk és kitünő táplálék, melyet az emberek apraja-nagyja egyaránt kedvel. Amerikából származott át hozzánk. A régmúlt időkben már Mexikó őslakói is készítették égetett kakaóból, kukoricalisztból és vaníliából és nagy előszeretettel élvezték. Európában azonban csak a 16. század első negyedében lett ismeretes a csokoládékészítés, még pedig először csak Spanyolországban gyártották. Sokáig csak a spanyolok és portugálok között maradt honos, de utóbb Olaszország és Franciaország is átvették. Az utóbbi országban, ahol a csokoládégyártás későbbben virágzó ipar lett, 1660-ban ünnepélyes keretek között vezették be XIV. Lajosnak Mária Teréziával, IV. Filöp spanyol király leányával történt eljegyzése alkalmával adott ünnepélyen. Maga a hercegnő nyújtotta át vőlegényének egy nagyértékű dobozban az első csokoládét, melyet Franciaországban gyártottak. Később ez az édes nyalánkság nagy szerepet kapott XVI. Lajos asztalán és ennek tulajdonítható, hogy hamarosan népszerű lett a többi európai országokban is. Érdekes még arról megemlékezni, hogy a katolikus egyház eleinte igen hevesen tiltakozott a csokoládé élvezete ellen: nem azért, mintha a katolikusok egészségtelennek tartották volna, hanem mert kétségek merültek fel abban a tekintetben, vajjon bőjt idején szabad-e csokoládét enni. Később azonban kimondták, hogy csokoládé a bőjt idején is megengedett eledel. Minthogy ezután már a papságnak sem volt kifogása a csokoládé ellen, rövid időn belül olyan népszerűsége telt szert, melynek jelentősége a gazdasági életben máig is fennáll. Hollandiának és Svájcnak máig is legfontosabb iparága a csokoládégyártás, de a többi európai országban, s így nálunk is igen sok gyár foglalkozik a készítésével.

A rejtély nyitja! A STOLLWERCK tejescsokoládé tiszta tejből, kakaóból és cukorból készült! Kiváló minősége tette közkedvelté! Ezt kérjétek mindenütt!

KIRÁNDULÁS

Irtta: KÁROLYI LAJOS

Egyedembe, bégyedembe
Épen Amszterdammal szembe.
Panni, Marcsa meg Jancsika.
No meg a szomszéd Palesika
Felültek egy taligára
S elindultak Kolozsvárra.
Azaz elindultak volna
— Nem is visz ez soha jóra —
De nem tudják — fejek főnek —
Kit vigyenek vezetőnek.
„Gyerekek! Gyerekek!
Elmegyek én veletek!”

Hát, amint így mendegélnek,
Vadvirágot szedegélnek —
Egyszer csak... na... édes szentem.
— Tudom, mert hát velük mentem —
Megérkeztek délutánra
Épen kincses Kolozsvárra.
Hát egyszer csak — mit nem látnak?
— Mindjárt vége a világnak! —
Kacsalábon forgó várat...
Na, már itt megvacsorálnak.
„Gyerekek! Gyerekek!
Itt maradok veletek!”

Erre néznek, arra néznek,
Mindent össze-keresgélnek...
Itt a vár! (Mint egy szakajtó!)
Be van zárva ablak, ajtó.
Kulcslukon bekukucskálnak.
Mindent körös-körül járnak...
Egyszer — hopsza! — kapu tárul.
Gyermeksereg ámul-bámul.
Hát, lelkeim, ez nem vár...
Né' te Panni — gyufagyár.
„Nézzétek, gyerekek!
Milyen furcsa kerekék!”

Hát ez, szentem, mi is lehet?
— Megrázkódik nyugat, kelet —
És dibereg és dübörög.
Minden ezer felé zörög.
Mintha ördög járna táncot,
Rázva vásott, rozsdás láncot...
Kalapálnak, kelepelnek.
Sikos hangot fülbe vernek...
Panni akármerre lép,
Kacagva sikít a gép.
„Jajajaj! Gyerekek!
Forognak a kerekék!”

Nem tudom, mit történt velem.
Csak szédelgek: én úgy vélem.
Annyi egyszer szent és igaz.
— Ebben ugyan nincsen vígasz —
Forog velem az aranyvár.
Akarom... na... a gyufagyár.
Janesi kékül, Marcsa szédül.
A vár fala májd hogy bédül:
Én meg egybe csak ott állok —
Azt se tudom mit csinállok.
„Uccu! Haj! Gyerekek!
Fogjatok egy kerekét!”

Egyszer aztán, nyakra-főre
Kírontok a levegőre...
Pannit viszem: mint a kánya,
Hol van Marcsa? Tudja fránya...
Jankó fogja a nadrágom,
Ijedtembe bajszom rágom.
(Tán megvagyok babonázva?
Nyári esőtől elázva.)
Az bizonyos: varju legyek
Ha még Kolozsvárra megyek...
„Adta, huncfut gyerekek!
Nem mék többet veletek!”

(Vulkán.)

ELEK NAGYAPÓ ÜZENI:

A levél írás igen fontos szabálya: hol, melyik évben, melyik hónap hányadik napján kelt a levél

Pellion Nóra, Budapest. Megkaptam a fényképedet s válaszoltam is a leveledre. Petrovay Gabi már többször írt. Örömmel látom, hogy sok jó könyvet olvastál eddig. Majd levélben ajánlok elolvasni való könyveket. Ha van reklamálnivalód, csak írdál bátran kiadóbácsinak, ne félj, nem fog emiatt megharagudni. — Kovács Sanyi, Micske, Biharmegye. Igen jól esett, hogy Berlinben is gondoltál reám s megküldted a nagyszerű székesegyház képét. Azóta, természetesen, haza jöttél s tanulsz szorgalmasan, ugy-e? Édesanyádnak tolmácsoló vizsontüdvözetemet. — Varga Éva, Mezőtur. Tulságosan el vagy foglalva, úgy látszik, hogy egy rövidke levelet sem írtál a róka Piróka levél mellett. Gondolhatod, igen érdekel, hogy s mint vagytok odaát. — Dóczy Zsuzsa, Celldömölk. Régóta járatjátok a Cimborát s csak most írsz először. Jobb későn, mint soha s remélem, ezután helyre hozod a mulasztásodat. Ha Csikszeredában nyaraltál, a nagymamádnál, átrándulhattál volna Kisbaczonba. Édesanyádnak, aki oly sok szép jelzővel ékesíti fel ősz fejemet, csókold meg a kezét az én nevemben. — Mogyorósy Győző. Levelezőlapodon jelzed az uccát is, ahol laktok, azt is, mikor kelt, csak a legfontosabbról feledkeztél meg: a helységről. Ha leveledre nem kaptál választ, ez azt jelenti, hogy leveled elkallódott a postán, mert én minden levélre válaszolok. Számon tartom az ígéretedet, hogy ezután gyakrabban írsz. Következő leveledben magyarázd meg nekem a rejtvényed megfejtésének a módját, mert szégyenkezve kell megvallanom, hogy nem tudtam eligazodni rajta. — Molnár Nóra, Arad. Türelmetlenül várod a legközelebbi helyreigazító levelet. Csak türelem, édes lányom. Előbb hadd járjon le ez a pályázat. — Szemán Erzsébet és testvérei, Csiksomlyó. A csiksomlyói Mária bucsuról küldött képpel nagy örömet szereztek öreg szíveimnek, s igen meghatótt, hogy még imádkoztatok is érettem. Hiszem, hogy a jó Isten beírta ezt az ő aranykönyvébe. — Klein Magduska. Jól töltötted a szünidőt s most kettős szorgalommal tanulsz. Ennek igen örvendek, nemkülönben annak is örvendek majd, ha következő leveledben nem feledkezel meg a levélírás fontos szabályairól: hol és mikor kelt. — Zádor Imre, Vulkán. Lehet, hogy jó a keresztrejtvényed, de ezt csak úgy tudom ellenőrizni, ha jó nagy betűkkel írod le a szavakat s egyben közlöd

velem a megfejtést is. — Kernáts András, Nagyóvár. Örömmel látom, hogy jól telt a nyarad. Sokszor és több felé rándultál ki autón. Helyesen tennéd, ha amit láttál és tapasztaltál, szépen arról be is számolnál. Annak igen örvendek, ha neked is, Méli hugodnak is legnagyobb örömetek a Cimbora megérkezése. — Hanvay Erzsébet, Csiz, Cseh-szlovákia. Az én kis regényem illusztrálását egy tanár bácsi vállalta, de magam sem tudom, mi okból, félbehagyta az illusztrálását s emiatt szakadt félbe a regény közlése. Intézkedtem, hogy rajz nélkül jöjjön, akár mellékletként, akár benn az ujságban. Bizony, nem tréfa, faluról szerkeszteni az ujságot. Pesten gyermekjáték volt ez, mert ott minden kéznél volt. Egyik napról a másikra elkészült az illusztráció, utána mindjárt a klisé, s egy-kettőre kész volt az ujság. Ha te látnád, mi tenger levelezésembe kerül csak az, hogy lehetőleg idejében jelenjen meg az ujság! — Petrovay Gabi, Kolozsvár. Dehogy baj, ha hosszú lesz a beszámoló, hisz te nagy utat tettél meg s annyi érdekeset láttál, hogy ezt csak úgy rövidesen nem lehet elintézni. Azon nem csodálkozom, ha a postás csudálkozott, hogy te a levellem borítékját össze-visszacsókoltad. Nem valószínű ugyan, hogy ő nem arra gondolt, amire én, épp azért óva intlek a levélborítékok megcsókolásától. Ki tudja, hány és milyen kézen megy át a levél, amíg eljut hozzánk. Leveled egyéb részére levél ment. — Szabó István, Bályok, Biharmegye. Szép és érdekes helyen jártál. Jól tetted, hogy erről beszámoltál. — Daniels Felicitas, Nagyóvár. Tudtam én azt, hogy sikerül a te külömbözeti vizsgád, s szinte látom, milyen nagy szorgalommal láttál a tanulásnak a tanítónőképzőben. Különös érdeklődéssel kísérem további fejlődésedet. Ritka eset, hogy valaki német anyanyelvű letére oly tökéletes magyarsággal s kifogástalan helyesírással írjon, mint te. Bizony, nagy az örömem benned. A könyvet megreklamáltam. — Scheidl Nusi, Nagyszében. Meghozta leveledet Nagy Malvin. Mondanom se kell, hogy igen megörültem a levelednek s különösen annak, hogy nagyot haladtál a fogalmazásban és a helyesírásban. Szóval, nem vesztet kárba, hogy két-három évvel ezelőtt, egy leveledet kijavítva visszajuttattam. — Goldzieher György, Békésgyula. Örvendek, hogy sikerült a felvételi vizsgád s megkaptad a nyert könyvet is. Még inkább annak, hogy nagy szeretettel írsz a tanáraidról, mind a harmincketten jól tanultok és sok jó barátod van. Milyen boldogság ez! Szeretettel várom további leveleidet. — Hunyadi Hermin és Sándor, Petrozsény. A Róka Piróka levelet megkaptam, a rejtvénymegfejtéssel ezuttal lekésztetek. — Stauber Etta, Arad. Igen, igen. Így szokott ez lenni. Holnap... holnap... Szüntelen ígérjük magunknak, hogy holnap írunk levelet s egyszerre csak azon vesszük észre magunkat, hogy a sok holnap-ból hónapok lesznek. No de azért nem kell szégyelned magadat. Megesik ez mással is. Aztán most már nemcsak levelet írtál, de hely-

reigazítottad a Róka Piróka levelét is. Szent a béke. — *Schilling Máriskó, Kolozsvár.* Remélem és hiszem is, hogy a helyreigazítás is oly tökéletes, mint néhány sornyi leveled. — *Serester Anna, Bodola, Brassómegeye.* Bizony, sárgák, pirosak, meg rozsdabarnák a falevelek nagyapó kertjében is, sőt egyik-másik fának ágai csupaszon merednek az égre, de hát ez az ősz. És szép a természet őszszel is. Némely embernek — s ezek közé tartozom én is — az ősz a legkedvesebb évszaka. Persze, eső nélkül. Azon nem csudálkozom, hogy annyira tejszenek Jókai regényei. Aligha fog megváltozni ugy a világ, hogy az ifjuságnak ne tessenek az ő regényei, de még az öregeknek is. A nagy írók sohasem halnak meg, ha még ugy megváltozik is az emberek izlése. — *Katona Ica, Nagyszalonta.* Hát, ami igaz: igaz, elég sokáig várakoztál a levélirással, de ez olyan mulasztás, amit helyre lehet hozni — szorgalmas levélirással. Örvendek, hogy szereted a szép könyvet s szívből kívánom, hogy vágyad teljesüljön. — *Papp Imre, Károly és Laci, Szatmár.* Szomorú, igen szomorú dologról értesítetted a leveled. A szatmári ref. gimnáziumnak az idén csak a három alsó osztálya nyílik meg, neked pedig a hetediket kellene végezned. A liceumba nem iratkozhattál be, mert betelt a létszám, más városba pedig nem mehetsz, mert ennek a költségét nem bírja édesanyád. Így aztán egy évet kell vesztened. Nem vigasztallak azzal, hogy nem te vagy az egyetlen, aki így jártál. Nincs más mód, bele kell törődnöd a változhatatlanba s lehetőleg hasznosan töltsd ezt az évet is: olvassál jó könyveket, mégpedig nemcsak szépirodalmi, de ismeretgyarapítókat is s közbe-közbe irogass levelet. Hát Károly és Laci mikor irnak? — *Kemény Zsuzsi, Nagypárad.* Sajnálod, hogy már egy évvel ez előtt nem fizettetek elő a Cimborára. Vigasztalódjál: jobb későn, mint soha. Előző leveledet megkaptam s válaszoltam is rá. Mondanom se kell tán, hogy szeretettel látlak unokáim seregében. — *Sándor Etelka, Judith és Margit, Torda.* Hárman vagytok édesegyek s tudom, nemcsak a képen, de azok vagytok valóságban is. Igazán sajnálom, hogy a nyáron nem mehettem el az ajtoni indiánvadászatra, de élvezni fogom én azt a te beszámolódban is. A képet kedves emléktárgyaim közt helyeztem el, édesanyátoknak levél ment. — *Nagy Áron, Nagyenyed.* Örvendek, hogy biciklit kaptál a nagymamádtól s már meg is tanultál biciklizni. Kellems ez testedző sport ez is. Természetesen, nem szabad tulságba vinni. Mindent csak módjával, hadd jusson idő a tanulásra is. *Nemecz Gyurika, Szilágyszeg.* Neked ugyan szépen telt a vakációd. Édes apádéktól a kis Juci esacsidhoz kaptál két kerekű kordét, azon sokat kocsikáztál. Aztán édes apád megrendelte a Cimborát s ezzel nagy örömet szerzett, mert sokat tanultál belőle. Megtanultál biciklizni is. Most aztán elvárom, hogy szorgalmasan irjad nekem a leveleket, mert bizony látszik az írásodon, hogy nem magyar iskolában jártál.

FEJTÖRŐ:

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

A megfejtések beküldésének határideje a rejtvények megjelenését követő hónap 19-ik napja.

PÓTLÓREJTVÉNY.

Beküldte: *Bogdán József.*

- ásár
- kác
- ároly
- lom
- ica
- rén
- ra

Megfejtése: a diákok öröme.

PÓTLÓ REJTVÉNY.

Beküldte: *Vas Éva.*

- al
- mre
- lma
- arcsa
- ándor
- rany
- ató

Arany János egyik versének a címe.

CIMBORA

KÉPES GYERMEKLAP

Szerkesztősége: Fatani Mici (Kisbaczon) u. p. Batani-Mari (Nagylaczon) jud. Treiscaune (Háromszék megye). E címre küldendők a Cimborára részére szánt kéziratok, az Elek nagyapóhoz írott levelek és rejtvénymegfejtések.

Kiadóhivatala: Satu-Mare (Szatmár) Str. Reg. Carol (József főh.u.) 12. A kiadóhivatalhoz küldendők a lap előfizetési bejelentései, díjai, könyvrendelések és mindenemű a lap küldését, megszüntetését célzó közlemény

Előfizetési ára félévenként:

- Romániában: 200 lej.
- Csehszlovákiában: 40 korona.
- Magyarországon: 6 pengő.
- Jugoszláviában: 100 dinár.

A Cimbora könyvvására

IDÉZZÜK ELEK NAGYAPÓ MONDÁSÁT:
LEGJOBB BARÁT A KÖNYV!

A játék elromlik, a könyv megmarad. Emléke elkísér az ifjukoron túl is. Gazdaggá, mélyé, jóvá teszi a lelket.

A LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK
A KÖNYV

A Cimbora mai számához csatolva egy csinos, szinesfedelű könyvet találtok: A Cimbora karácsonyi könyvárjegyzékét! Nagy fáradtsággal, gonddal és körültekintéssel összeválogattunk számotokra mintegy ezer képes-, mesés- és verseskönyvet, ifjúsági iratot, hogy ezzel is megkönynyítsük számotokra a közelgő idők legfontosabb kérdésének eldöntését: Mit kérjek karácsonyra?

Erre a fontos kérdésre ebben a kis könyvben van a felelet: a legszebb gyermekmesék, a legszínesebb képeskönyvek és az ifjúsági irodalom remekei sorakoznak fel benne s így csak választani kell közöttük!

Könyvárjegyzékünkben felsorakoztattuk a magyar nyelven megjelent ifjúsági könyvek színjavát és egyben ügyeltünk arra is, hogy az a legolcsóbb könyvektől kezdve a legdrágább, diszkötéses kiállítású könyvet is magába foglalja. Így tehát mindnyájan megtalálhatjátok benne azt, ami Nektek is megfelel és amellet nem terheli tulságosan szüleitek erszényét sem. Akik pedig megtehetik, a legdiszesebb, pompásan illusztrált diszkiadású műveket is megtalálhatják jegyzékünkben. Amint azt a Cimbora könyvvásárában eddig is hirdetett könyvek árából megállapíthatátok, könyvvásárunk árai mindenkor lényegesen olcsóbbak annál, amilyen árat a könyvekért a könyvkereskedésben kérnek. Ezt az elvünket könyvárjegyzékünk összeállításánál is szem előtt tartottuk és

áraink most is igen jelentékenyen olcsóbbak a könyvárusi árnál. Rendelőink előnyére megtartottuk továbbra is azt a rendszert, hogy a könyvek csomagolási és postaköltségét nem számítjuk fel, kivévn, ha a rendelő a küldést utánvétellel kívánja.

Könyvárjegyzékünket jelen számunkkal csak belföldi előfizetőink példányaihoz melléeltük, külföldi előfizetőinkkel pedig e helyütt tudatjuk, hogy azt mindenkinek készséggel megküldjük, aki azt tőlünk egy levelezőlapon kéri. Külföldre a könyveket ugyancsak az árjegyzékben foglalt áron szállítjuk, csupán a postaköltséget számítjuk fel, miután az külföldre való szállításnál a belföldinél jelentékenyen több.

IGEN FONTOS

Tekintettel arra hogy a karácsony előtti napokban a rendelések olyan tömege szokott hozzánk beérkezni, hogy azokat csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudjuk kielégíteni, kérjük előfizetőinket, hogy az árjegyzék hátlapján levő megrendelési jegy kitöltésével rendelésüket lehetőleg azonnal, de legkésőbb december hó 10-ig juttassák el hozzánk, mert közvetlen karácsony előtt a csomagok torlódása folytán a csomagforgalom nehezebb és így csak az idejében beérkezett rendelések pontos, karácsonyig való beérkezését tudjuk vállalni.